

Tienroth: Naar jeg har tilladt mig at tage Ordet i denne Sag, saa er det vel ikke, fordi jeg har meget Nytt at sige, men fordi jeg ikke ganske kan tiltræde de Grunde, som ere anførte, hvorfor man skulde gaae ind paa den foreliggende Dagsorden. Jeg skal stemme for Dagsordenen, og jeg skal stemme med større Fornøielse for den, end jeg længe har gjort for nogen Sag, men jeg gør det ikke ganske af de Grunde, som hidtil ere blevne anførte. Mit Motiv til at stemme for Dagsordenen er det, at jeg troer, at den indeholder et Grundlag, som Regjeringen baade kan og bør benytte til at bringe den foreliggende Sag til en endelig Ordning, en Sag, som jo vistnok er en af Landets vigtigste; men jeg kan ikke troe, at dette Forslag kun er en Nødhjælp; saaledes som det fra flere Sider er blevet fremstillet, og at Loven vilde være at foretrække, hvis man kunde faae den ud, saaledes som den denne Gang er forelagt; tvertimod, hvis Loven alene forelaae, saa maatte jeg stemme imod den. Men derimod kan jeg stemme for Dagsordenen, der fjerner mange af de Betænkeligheder, som kunne opstilles mod Loven. Jeg har sagt, at jeg troer, at Dagsordenen afgiver et Grundlag, som Regjeringen baade kan og bør benytte, og jeg skal tillade mig kortelig at motivere denne min Anskuelse. I den anden Post af Dagsordenen bestemmes, at Fæste kan bibeholdes, naar der er Enighed derom mellem Godsseieren og Fæsteren; dette anseer jeg i og for sig at være et Fortrin, idet Tvungen derved indskrænkes til de Tilfælde, hvor en Overeenskomst ikke kan bringes istand, og derved vil en stor Deel af de Indvendinger, som med Grund ere opstillede mod Loven, blive aldeles fjernede. Hvad man fra de oprindelige Forslagsstilleres Side fandt misligt, hvad man klagede over, og som vistnok var fuldkommen begrundet, det var, at en Fæster maatte ledes ikke alene til at indsætte en Deel af sin Pengecapital, men ogsaa Resultatet af sit legemlige og aandelige Arbejde i en Andens Eiendom, hvoraf han siden ikke kan faae det ud, naar denne Eiendom gaaer over til Andre end hans Børn og Paarørende. Renten vil han maaffee kunne nyde, men Capitalen selv gaaer tabt for ham og hans Efterkommere. Dette er vistnok en

meget væsentlig og grundet Anke, og en stor Feil ved Lovgivningen, men det maa dog bemærkes, at denne Feil kun bliver tilstede, naar Godsseieren ikke paa billige Vilkaar vil overdrage en Fæstegaard til den afdøde Fæsters Efterkommere; thi naar denne Mislighed ved en ny Overeenskomst mellem Godsseieren og Fæsterens Efterladte blev forhindret, saa kom den jo slet ikke tilstede. Saaledes som selve Lovforslaget nu er affattet, straffer det alle Godsseierne, fordi Nogle have kunnet misbruge denne Tingenes Tilstand, men derimod vil en Lov, bygget paa de Principer, der indeholdes i den motiverede Dagsorden, kun ramme de Tilfælde, hvor det har vilst sig, at der virkelig er en Mislighed tilstede, som ikke kan jevnes eller hæves paa anden Maade; der bliver Expropriationen berettiget til en vis Grad, men det vilde den ikke være, naar den skulde strække sig til alle de Tilfælde, hvor maaffee baade Godsseieren og Fæsteren kunde ønske at blive i Forholdet, og saa frembyde sig da naturligtvis ogsaa alle de Grunde, som kunde anføres for, at Fæsteren ofte er mange Gange bedre tjent med at kunne faae en Eiendom i Fæste, naar han ikke er istand til at kjøbe, end han kunde være ved blot at have Udfigt til at kjøbe, hvis han ellers var istand dertil. Dette er en Hovedgrund, hvorfor jeg troer at maatte foretrække denne Maade at afgjøre Sagen paa fremfor paa den anden, idet den jevner en Banfelighed, som er meget stor, og som vistnok ikke kan jevnes paa anden Maade.

Med Hensyn til den tredie Post skal jeg bemærke, at det egentlig maa være Staten, der fordrer, at Gaarden skal sælges til fuld Eiendom, idet der nemlig staaer, at kunne Godsseieren og Bonden ikke derom enes, saa ere Bondens Efterladte berettigede til at fordrer Gaarden solgt; men hvis de ikke fordrer den solgt — det kunde jo tænkes —, saa maatte Staten alligevel være berettiget til at fordrer den solgt, thi Staten kan umuligt lade et Forhold bestaae, hvor det da factist har vilst sig at være muligt, at En uden Bederlag kunde gjøre en Andens Capital og Arbejde til sin Eiendom, og det er deri, Feilen ligger. Hvad den Sum angaaer, som er foreslaaet at skulle